

rea, * et tamquam vas figuli confringes eos.

Et nunc reges intelligite : * erudimini qui iudicatis terram.

Servite Dómino in timóre : * et exsultate ei cum tremóre.

Apprehendite disciplinam, nequándo irascatur Dóminus, * et pereatis de via justa.

Cum exarserit in brevis ira ejus, * beati omnes, qui confidunt in eo.

Añã. Astiterunt reges terræ, et principes convenerunt in unum adversus Dóminum, et adversus Christum ejus.

Añã. Multiplicati sunt.

Psalmus iij.

Domine quid multiplicati sunt qui tribulant me? * multi insurgunt adversum me.

Multi dicunt animæ meæ : * Non est salus ipsi in Deo ejus.

Tu autem Dómine susceptor meus, * glória mea, et exaltans caput meum.

Voce mea ad Dóminum clamavi : * et exaudivit me de monte sancto suo.

Ego dormivi, et soporatus sum : * et exsurrexi, quia Dóminus suscepit me.

Non timébo míllia pópuli circumdantis me : * exsurge Dómine, salvum me fac Deus meus.

Quóniam tu percussisti omnes adversantes mihi sine causa : * dentes peccatórum contrivisti.

Dómini est salus : * et super pópulum tuum benedictio tua.

Añã. Multiplicati sunt qui tribulant me; multi insurgunt adversum me.

Añã. Diviserunt.

Psalmus xxi.

Deus Deus meus respice in me : quare me dereliquisti? * longe a salute mea verba delictórum meórum.

Deus meus clamabo per diem, et non exaudies : * et nocte, et non ad insipientiam mihi.

Tu autem in sancto habitas, * Laus Israel.

In te speraverunt patres nostri : * speraverunt, et liberasti eos.

Ad te clamaverunt, et salvi facti sunt : * in te speraverunt, et non sunt confusi.

Ego autem sum vermis, et non homo : * opprobrium hóminum, et abjectio plebis.

Omnes videntes me, deri-

serunt me : * locuti sunt labiis, et moverunt caput.

Speravit in Dómino, eripiat eum : * salvum faciat eum, quóniam vult eum.

Quóniam tu es, qui extraxisti me de ventre : * spes mea ab ubéribus matris meæ. In te projectus sum ex útero :

De ventre matris meæ Deus meus es tu, * ne discesseris a me :

Quóniam tribulatio próxima est : * quóniam non est qui adjuvet.

Circumdedérunt me vituli multi : * tauri pingues obsederunt me.

Aperuerunt super me os suum, * sicut leo rapiens et rugiens.

Sicut aqua effusus sum : * et dispersa sunt omnia ossa mea.

Factum est cor meum tamquam cera liquescens * in médio ventris mei.

Arui tamquam testa virtus mea, et lingua mea adhæsít fáucibus meis : * et in pulverem mortis deduxisti me.

Quóniam circumdedérunt me canes multi : * concílium malignantium obsedit me.

Foderunt manus meas et pedes meos : * dinumeraverunt omnia ossa mea.

Ipsi vero consideraverunt et inspexerunt me : * divisérunt sibi vestimenta mea, et super vestem meam miserunt sortem.

Tu autem Dómine ne elongáveris auxílium tuum a me : * ad defensionem meam conspice.

Erue a frámea Deus animam meam : * et de manu canis únicam meam :

Salva me ex ore leónis : * et a córnis unicórnium humilitatem meam.

Narrabo nomen tuum fratribus meis : * in médio ecclésiæ laudabo te.

Qui timétis Dóminum laudate eum : * universum semen Jacob glorificáte eum :

Tímeat eum omne semen Israel : * quóniam non sprevit, neque despexit deprecationem páuperis .

Nec avértit faciém suam a me : * et cum clamárem ad eum, exaudivit me.

Apud te laus mea in ecclésia magna : * vota mea reddam in conspéctu tímentium eum.

Edent páuperes, et saturabúntur : et laudábunt

Dóminum qui requirunt eum : * vivent corda eorum in sæculum sæculi.

Remiscéntur et converténtur ad Dóminum * univérsi fines terræ :

Et adorábunt in conspéctu ejus * univérse familiæ Géntium.

Quóniam Dómini est regnum : * et ipse dominábitur Géntium.

Manducavérunt et adoravérunt omnes pingues terræ : * in conspéctu ejus cadent omnes qui descendunt in terram.

Et ánima mea illi vivet : * et semen meum sérviet ipsi.

Annuntiábitur Dómino generatio ventúra : * et annuntiábunt cœli justítiam ejus pópulo qui nascétur, quem fecit Dóminus.

Añã. Divisérunt sibi vestiménta mea, et super vestem meam miserunt sortem.

V. Oblátus est, quia ipse voluit. **R.** Et livóre ejus sanáti sumus.

Lectiones de Scriptura occurr. cum R. R. sequent.

R. j. Vinea mea elécta, ego te plantávi, dicit Dóminus : et tu facta es mihi nimis amára, * Quia parásti crucem Salvatóri tuo.

V. Pópule meus, quid feci tibi, aut in quo contristávi te? respónde mihi. — Quia.

R. ij. Ego edúxi te de Ægypto, demerso Pharaóne in Mare rubrum, et ante te præivi in columna nubis : * Et tu me tradidisti principibus sacerdotum, et me duxisti ad prætóríum Piláti. **V.** Pópule meus, quid feci tibi, aut in quo contristávi te? respónde mihi. — Et tu.

R. iij. Ego propter te flagellávi Ægyptum cum primogénitis suis ; * Et tu me flagellátum tradidisti, * Qui tamquam agnoscram tondénte se obmútui, et non apéruí os meum.

V. Pópule meus, quid feci tibi, aut in quo contristávi te? respónde mihi. — Et tu. **Glória Patri.** Qui.

In II. Nocturno.

Añã. Inimíci mei.

Psalmus xl.

BEátus qui intélligit super egénum, et páuperem : * in die mala liberábit eum Dóminus.

Dóminus consérvet eum, et vivíficet eum, et beátum fáciat eum in terra : * et non tradat eum in ánimam inimicórum ejus.

Dóminus opem ferat illi super lectum dolórisejus : * univérsum stratum ejus versásti in infirmitáte ejus.

Ego dixi : Dómine miserere mei : * sana ánimam meam, quia peccávi tibi.

Inimíci mei dixérunt mala mihi : * quando moriétur, et peribit nomen ejus?

Et si ingrediebátur ut vidéret, vana loquebátur, * cor ejus congregávit iniquitátem sibi.

Egrediebátur foras, * et loquebátur in idípsum.

Advérsus me susurrábant omnes inimíci mei : * advérsus me cogitábant mala mihi.

Verbum iníquum constitúerunt advérsus me : * Numquid qui dormit non adjiciet ut resúrgat?

Etenim homo pacis meæ, in quo sperávi : * qui edébat panes meos, magnificávit super me supplantatióem.

Tu autem Dómine miserere mei, et resúscita me : * et retribuam eis.

In hoc cognóvi quóniam voluísti me : * quóniam non gaudébit inimícus meus super me.

Me autem propter innocentiam suscepisti : * et confirmásti me in conspéctu tuo in ætérnum.

Benedíctus Dóminus Deus Israel a sæculo, et usque in sæculum : * fiat, fiat.

Añã. Inimíci mei dixérunt mala mihi : Quando moriétur, et peribit nomen ejus?

Añã. Aliéni insurrexérunt.

Psalmus liij.

DEus in nómine tuo salvum me fac : * et in virtúte tua júdica me.

Deus exáudi oratióem meam : * áuribus pèrcipe verba oris mei.

Quóniam aliéni insurrexérunt advérsus me, et fortes quæsiérunt ánimam meam : * et non proposúerunt Deum ante conspéctum suum.

Ecce enim Deus áduvat me : * et Dóminus susceptor est animæ meæ.

Avérte mala inimicis meis : * et in veritáte tua dispérde illos.

Voluntárie sacrificábo tibi, * et confitébor nómini tuo Dómine : quóniam bonum est :

Quóniam ex omni tribulatióne eripuísti me : * et

super inimicos meos despexit oculus meus.

Añã. Alieni insurrexerunt in me, et fortes quæsiérunt animam meam.

Añã. Conculcaverunt me.

Psalmus lv.

Miserere mei Deus, quoniam conculcavit me homo : * tota die impugnans tribulavit me.

Conculcaverunt me inimici mei tota die : * quoniam multi bellantes adversum me.

Ab altitudine diei timébo : * ego vero in te sperabo.

In Deo laudabo sermones meos, in Deo speravi : * non timébo quid faciat mihi caro.

Tota die verba mea exsecrabantur : * adversum me omnes cogitationes eorum, in malum.

Inhabitabunt et abscondent : * ipsi calcaneum meum observabunt.

Sicut sustinuerunt animam meam, pro nihilo salvos facies illos : * in ira populos confringes.

Deus, vitam meam annuntiavi tibi : * posuisti lacrymas meas in conspectu tuo,

Sicut et in promissione tua : * tunc convertentur inimici mei retrorsum :

In quacumque die invocavero te : * ecce cognovi quoniam Deus meus es.

In Deo laudabo verbum, in Domino laudabo sermonem : * in Deo speravi, non timébo quid faciat mihi homo.

In me sunt Deus vota tua, * quæ reddam, laudationes tibi.

Quoniam eripuisti animam meam de morte, et pedes meos de lapsu : * ut placeam coram Deo in lumine viventium.

Añã. Conculcaverunt me inimici mei tota die ; adversum me omnes cogitationes eorum in malum.

℞. Proprio Filio suo non pepercit Deus. **℞.** Sed pro nobis omnibus tradidit illum.

Sermo sancti Bernardi Abbatis.

Feria iv. Hebdom. sanctæ.

Serm. de Passione Dñi.

Lectio lv.

In passione Domini, fratres, tria specialiter convenit intueri : opus, modum, causam. Nam in opere quidem patientia, in modo humilitas, in causa caritas

commendatur. Patientia autem singularis, quod videlicet : cum supra dorsum ejus fabricarent peccatores ; cum sic extenderetur in ligno, ut dinumerarentur omnia ossa ejus ; cum fortissimum illud propugnaculum, quod custodit Israel, undique foraretur ; cum foderentur manus ejus et pedes, sicut agnus ad occisionem ductus sit et tamquam ovis coram tondente non aperuit os suum. Non adversus Patrem murmurans, a quo missus fuerat ; non adversus humanum genus, pro quo, quæ non rapuit, exsolvebat ; non denique vel contra populum ipsum peculiarem sibi, a quo pro tantis beneficiis tanta mala recipiebat.

℞. Ego propter te Chananaeorum reges percussi, et dedi tibi sceptrum regale ; * Et tu dedisti capiti meo spineam coronam, et percussisti arundine caput meum. **℞.** Popule meus, quid feci tibi, aut in quo contristavi te ? responde mihi. — Et tu.

Lectio lv.

Modum ipsum, si diligenter attendas, non modo mitem, sed et humi-

lem corde cognoscas. Nempe in humilitate iudicium ejus sublatum est, cum nec ad tantas blasphemias, nec ad falsissimas, quæ sibi objiciebantur crimina responderet. Vidimus, inquit, eum et non erat ei aspectus, nec speciosum forma præ filiis hominum, sed opprobrium hominum et tamquam leprosum, novissimum virorum, plane virum dolorum a Deo percussus et humiliatus ; ita ut nulla esset ei species, neque decor. O novissimum et altissimum ! O humilem et sublimem ! O opprobrium hominum et gloriam Angelorum ! Nemo illo sublimior, neque humilior. Denique sputis illitus est, opprobriis saturatus est, morte turpissima condemnatus est, cum sceleratis deputatus est. Nihilque mereretur vel ista humilitas, quæ hunc habet modum ; imo quæ tam est ultra modum ? Sicut est patientia singularis, sic et humilitas admirabilis ; utraque sine exemplo.

℞. Ego duxi te per desertum quadraginta annis, et manna cibavi te ; * Et tu me cecidisti alapis et fla-

gellis. *℞* Pópule meus, quid feci tibi, aut in quo contristávi te? respónde mihi. — Et tu.

Lectio vij.

UTrámque tamen magnífice causa ipsa comméndat, nímírum cáritas est. Propter nímiam enim caritátem suam, qua diléxit nos Deus, ut servum redímeret, nec Pater Fílio, nec sibi Fílius ipse pepéruit. Vere nímiam, quia et hęc mensúram excédit, modum súperat, plane superéminens univérsis. Majórem, inquit, caritátem nemo habet, quam ut ánimam suam ponat quis pro amícis suis. Tu majórem habuísti Dómine, ponens eam étiam pro inimícis. Cum enim adhuc inimíci essémus, per mortem tuam et tibi reconciliáti sumus et Patri. Quænam ergo ália vidébitur esse, vel fuisse, vel fore huic símilis caritáti? Vix pro justo quis móritur. Tu pro injústis passus es, móriens propter delícta nostra, qui venísti justificáre gratis peccatóres, servos fácere fratres, captivos coherédes, éxsules reges.

℞ Ego exaltávi te magna virtúte : * Et tu me

suspendísti in patíbulo crucis, * In qua expándi manus meas ad pópulum non credéntem et contradicéntem. *℞* Pópule meus, quid feci tibi, aut in quo contristávi te? respónde mihi. — Et tu. Glória Patri. In qua.

In III. Nocturno.

Añã. Fílii hóminum.

Psalmus lvi.

Miserére mei Deus, miserére mei : * quóniam in te confídit ánima mea.

Et in umbra alárum tuárum sperábo, * donec transeat iniquitas.

Clamábo ad Deum altísimum : * Deum qui benefécit mihi.

Misit de cælo, et liberávit me : * dedit in oppróbrium conculcántes me.

Misit Deus misericórdiam suam, et veritátem suam, * et erípuit ánimam meam de médio catulórum leónum : dormívi conturbátus.

Fílii hóminum dentes eórum arma et sagíttæ : * et lingua eórum gládus acútus.

Exaltáre super cælos Deus : * et in omnem terram glória tua.

Láqueum paravérunt pé-

dibus meis : * et incurvavérunt ánimam meam.

Foderunt ante faciém meam fóveam : * et incidérunt in eam.

Parátum cor meum Deus, parátum cor meum : * cantábo, et psalmum dicam.

Exsúrge glória mea, exsúrge psalterium et cíthara : * exsúrgam dilúculo.

Confitébor tibi in pópulis Dómine : * et psalmum dicam tibi in Géntibus :

Quóniam magnificáta est usque ad cælos misericórdia tua, * et usque ad nubes véritas tua.

Exaltáre super cælos Deus : * et super omnem terram glória tua.

Añã. Fílii hóminum dentes eórum arma et sagíttæ, et lingua eórum gládus acútus.

Añã. Intendérunt arcum.

Psalmus lviij.

EXáudi Deus oratió- nem meam cum deprecor : * a timóre inimíci éripe ánimam meam.

Protexistime a convéntu malignántium : * a multítudine operántium iniquitátem.

Quia exacuérunt ut gládium linguas suas : * intendérunt arcum rem

amáram, ut sagíttent in occúltis immaculátum.

Súbito sagíttábunt eum, et non timébunt : * firmavérunt sibi sermónem nequam.

Narravérunt ut absconderent láqueos : * dixerunt : Quis vidébit eos?

Scrutáti sunt iniquitates : * defecerunt scrutántes scrutinio.

Accédet homo ad cor altum : * et exaltábitur Deus.

Sagíttæ parvulórum factæ sunt plagæ eórum : * et infirmatæ sunt contra eos linguæ eórum.

Conturbáti sunt omnes qui vidébant eos : * et tímuit omnis homo.

Et annuntiavérunt ópera Dei : * et facta ejus intellexérunt.

Lætábitur justus in Dómino, et sperábit in eo, * et laudabúntur omnes recti corde.

Añã. Intendérunt arcum rem amáram, ut sagíttent in occúltis immaculátum.

Añã. Factus sum.

Psalmus lxxviij.

Domine Deus salútis meæ : * in die clamávi, et nocte coram te.

Intret in conspéctu tuo orátio mea : * inclína au-

rem tuam ad precem meam :

Quia repléta est malis ánima mea : * et vita mea inférno appropinquávit.

Æstimátus sum cum descendéntibus in lacum : * factus sum sicut homo sine adjutório, inter mórtuos liber,

Sicut vulneráti dormiéntes in sepúlcris, quorum non es memor ámplius : * et ipsi de manu tua repúlsi sunt.

Posuérunt me in lacu inferióri : * in tenebrósis, et in umbra mortis.

Super me confirmátus est furor tuus : * et omnes fluctus tuos induxisti super me.

Longe fecísti notos meos a me : * posuérunt me abominatióem sibi.

Tráditus sum, et non egrediébar : * óculi mei languérunt præ inópia.

Clamávi ad te Dómine tota die : * expándi ad te manus meas.

Numquid mórtuis fácies mirabilia : * aut médici suscitábunt, et confitebúntur tibi?

Numquid narrábit aliquis in sepúlcro misericórdiam tuam, * et veritátem tuam in perditiónē?

Numquid cognoscéntur in tenebris mirabilia tua : * et justítia tua in terra obliuónis?

Et ego ad te Dómine clamávi : * et mane orátio mea præuéniet te.

Ut quid Dómine repellis oratióem meam : * auertis faciē tuam a me?

Pauper sum ego, et in labóribus a iuuentúte mea : * exaltátus autem, humiliátus sum et conturbátus.

In me transiérunt iræ tuæ : * et terróres tui conturbáuerunt me.

Circumdedérunt me sicut aqua tota die : * circumdedérunt me simul.

Elongásti a me amicū, et próximū : * et notos meos a miséria.

Añā. Factus sum sicut homo sine adjutório, inter mórtuos liber.

℞. Factus est obédiens usque ad mortem. **℞.** Mortem autem crucis.

Lectio sancti Evangélii secúndum Joánnem.

Lectio viij. Cap. xix.

IN illo témpore : Sciens Jesus, quia ómnia consummáta sunt, ut consummarétur Scriptúra, dixit : Sítio. Et réliqua.

Homília sancti Cyrilli Epíscopi Alexandríni.

Comment. in Joánnem, lib. 12. cap. xxxv.

CUM truculénter ómnia impietáte Judæórum essent perácta, nec quidquam ad summam crudelitátem deésset, tandem sanctíssima caro Christi naturále quid pátitur. Multis enim, ac váriis dolóribus exsiccata, siti torquétur. Multum enim possunt dolóres ad commouéndam sitim ; inátum enim calórem exagítantes, vel, quod in profunditáte húmidum est, cónsumunt et ígneis ardóribus doléntis viscera urunt. Sicut ígitur céteras passióes, sic hanc étiam sponte Christus perpessus est. Bibere ígitur petit : illi autem ádeo longe ab omni humanitáte áberant, ut pro iuvánte potu atque jucúndo nocéntem et acérbum attúlerint, et humanitátem, qua movéri videbántur, in impietátem conuérterint. Nam cum petéti dabant, caritátis hábitum suscipere videbántur ; sed non est possibile mentíri Scriptúram, in qua ex persóna Christi dicitur : Et dedé-

runt in escam meam fel, et in siti mea potavérunt me acéto.

℞. Ego te potávi aqua salútis de petra : * Et tu me potásti felle et acéto.

℞. Pópule meus, quid feci tibi, aut in quo contristávi te? respónde mihi. — Et tu.

Lectio viij. Id. cap. xxxvj.

CUM ergo accepisset Jesus acétum, dixit : Consummátum est : et inclináto cápite trádidit spíritum. Consummátum jam esse Salvátor dicit, quia sæviéndo Judæórum potestas in ipsum per mortem suam términum hábuit. Quid enim non excogitárun, aut quid suprémæ inhumanitátis relicto sibi est? Quis cædéndi, quis contumeliándi modus non adhibitus? Mérito ígitur consummátum esse, ait. Cumque tempus jam esset, ut étiam spíritibus apud íferos prædicáret (venit enim, ut tam vivórum quam mortuórum dominarétur), mortem pro nobis suscepit : et hanc naturæ nostræ próprium passióem sponte súbiit secúndum carnem, quamvis, ut Deus vita naturáliter sit, ut spoliátis íferis, primitiæ dormiéntium,

et primogénitus (ut Scripturæ dicunt) mortuorum factus, recursum ad vitam naturæ nostræ largirétur.

R. Ego ante te aperui mare : * Et tu aperuisti lancea latus Salvatoris tuo, * Qui redemit mundum in sanguine suo. **V.** Pópule meus, quid feci tibi, aut in quo contristavi te? responde mihi. — Et tu. **Gloria Patri. Qui.**

Lectio 1^a.

Inclinavit igitur caput. Accidit enim morientibus, vigóre carnis jam consumpto et ánima, quæ corpus retinet, abeunte, inclinatio capitis. Quamóbrém verbis hoc modo usus Evangelista est. Sic et tradidisse spiritum, a consuetudine nostra sibi dictum est; multi enim sic extinguunt, et mori dicuntur. Quamvis mihi videatur ideo non simpliciter mortuum esse, sed tradidisse spiritum Evangelista dixisse; quia in manus Dei Patris animam suam commendavit, ut ipse dixit: Pater! in manus tuas commendo spiritum meum. Quod nobis magnæ spei fundamentum, atque originem præbet.

Te Deum laudamus. 19.

**AD LAUDES,
et per Horas, Añæ.**

1. Fui flagellatus * tota die, et castigatio mea in matutinis.

Psalmi de Dominica. 20.

2. Veni ad montem myrrhæ * et ad collem thuris: tamquam agnus ad occisionem ductus, obmutui, et non aperui os meum.

3. Foderunt manus meas * et pedes meos, dinumeraverunt omnia ossa mea.

4. Consolantem me * quæsivi, et non inveni: dederunt in escam meam fel, et in siti mea potaverunt me aceto.

5. Cum accepisset Jesus * acetum, dixit: Consummatum est; et inclinato capite, emisit spiritum.

Capitulum. Philipp. ij.

Fratres, Hoc enim sentite in vobis, quod et in Christo Jesu: qui cum in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est esse se æqualem Deo: sed semetipsum exinanivit, formam servi accipiens, in similitudinem hominum factus, et habitu inventus ut homo. Humiliavit semetipsum, factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis.

Hymnus.

Sævo dolorum turbine
Jactatur, atris obrutus

Pœnis, acërba sustinens
Redemptor affixus cruci.
Pedes manusque horribili
Clavi cruentant vulnere:
Cor, vultus, artus, pectora
Sacro redundant sanguine.

Flet, orat, et clamans obit:
Cor Matris ictum concidit:
Heu Mater! heu Fili! dolor
Ingrata frangat pectora.

Montes, sepulcra, saxaque
Scinduntur: arva, flumina,

Rupes, et æquor contremunt,
Templique velum scinditur.

Sol, luna, cœlum, sidera
Plangunt, et orbis ingemit:

O vos viri, vos parvuli,
Nuptæ, puellæ, plangite.

Astáte mœrentes cruci,
Pedes beatos ungite,
Lavate fletu, tergite
Comis, et ore lambite.

Tu, caritatis victima,
Ut nostra tollas crimina
Nobis salubri perficis
Adoptionem sanguine.

Nostra ergo pax et gaudium

Sis, vita, Jesu, et præmium:

Sis ductor, et lux in via,
Merces, corona in patria.
Amen.

V. Ipse vulneratus est propter iniquitates nostras, **R.** Et attritus est propter scœlera nostra.

Ad Benedictus, Añæ. Ad Jesum autem * cum venissent, ut viderunt eum jam mortuum, non fregerunt ejus crura, sed unguentum lancea latus ejus aperuit, et continuo exivit sanguis et aqua.

Oratio.

Domine Jesu Christe, qui de cœlis ad terram de sinu Patris descendisti, et sanguinem tuum pretiosum in remissionem peccatorum nostrorum fundisti: te humiliter deprecamur; ut in die judicii, ad dexteram tuam audire mereamur: Venite benedicti. Qui vivis et regnas cum Deo Patre.

Ad Horas, in fine Hymnorum dicitur:

Sit laus Patri, ac Paraclyto,
Natœque Patris unico,
Nostræ dedit qui prodigus

Præmium salutis sanguinem. Amen.

Ad Primam in R. br.
V. Qui pro nobis pati dignatus es.